

Dosarul nr. 2ra-1013/2022
2-18165065-01-2ra-26072022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (A. Brăgaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, V. Sîrbu, V. Buhnaci)

DECIZIE

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Andrei Șalari,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Șalari
împotriva Valentinei Curtean, intervenient accesoriu Ion Curtean cu privire la încasarea
avansului și dobânzii de întârziere,
împotriva deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 08 mai 2018, Andrei Șalari a depus cerere de chemare în judecată, concretizată
pe parcurs, împotriva Valentinei Curtean, intervenient accesoriu Ion Curtean, cu privire
la restituirea avansului în mărime de 5 000 euro, a dobânzii de întârziere în mărime de
2 784,5 euro și a cheltuielilor de judecată formate din plata taxei de stat în mărime de
4 660 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 7 000 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că a convenit cu Valentina Curtean să
procure un teren cu destinație agricolă cu suprafața 1,47 ha, pentru care i-a transmis
suma de 5 000 euro, pârâta întocmind o recipisă.

Ulterior, pârâta a renunțat să înstrăineze terenul respectiv, dar nu a restituit nici
suma achitată de 5 000 euro.

A somat pârâta să restituie suma de 5 000 euro, însă ultima nu reacționează,
demonstrând rea-credință.

Prin încheierea din 21 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost
atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Ion Curtean.

Prin hotărârea din 02 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost
admisă parțial acțiunea.

S-a încasat de la Valentina Curtean în beneficiul lui Andrei Șalari avansul în mărime de 5 000 euro în monedă națională cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc la data executării obligației.

S-a încasat de la Valentina Curtean în beneficiul lui Andrei Șalari cheltuielile de judecată formate din taxa de stat în mărime de 2 970 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 000 lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 23 martie 2020, Valentina Curtean și Ion Curtean, au depus apel nemotivat, iar la 10 august 2020, în interiorul termenului acordat de instanța de apel, Valentina Curtean a depus apel motivat, solicitând casarea integrală a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii, încasarea taxei de stat în sumă de 1 113,75 lei achitată la depunerea apelului.

Prin decizia din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Valentina Curtean.

S-a casat integral hotărârea din 02 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o hotărâre nouă de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Andrei Șalari împotriva Valentinei Curtean, intervenient accesoriu Ion Curtean privind încasarea avansului și dobânzii de întârziere.

La 17 iunie 2022, Andrei Șalari a depus recurs nemotivat, iar la 26 iulie 2022 a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei contestate cu emiterea unei decizii noi de menținere a hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului Andrei Șalari și-a manifestat dezacordul cu soluția instanței de judecată, reiterând în acest sens circumstanțele de fapt și de drept din cererea de chemare în judecată.

Suplimentar, recurentul a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia aplicată și a interpretat eronat legea.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 20 aprilie 2022. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr. 5872, însă dovada recepționării deciziei contestate lipsește.

Totodată, potrivit aceleiași scrisori de expediere a actului judecătoresc rezultă că la 05 iulie 2022, Andrei Șalari a recepționat copia deciziei contestate (f.d.79, vol. II).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Andrei Șalari, s-a conformat prevederilor legale, declarând recurs la 26 iulie 2022 împotriva deciziei 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 26 iulie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs depusă de către Andrei Șalari cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

Prin referința depusă la 15 august 2022, Valentina Curtean a solicitat declararea inadmisibilă a recursului depus de Andrei Șalari în temeiul art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 16 noiembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat admisibil recursul declarat de către Andrei Șalari și transmis pentru a fi examinat în fond.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Astfel, Colegiul lărgit a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referința au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 02 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a) și c), (4) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele cauzei rezultă că Andrei Șalari înaintând acțiunea în judecată împotriva Valentinei Curtean, intervenient accesoriu Ion Curtean, cu ulterioarele concretizări, a solicitat restituirea avansului în mărime de 5 000 euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 2 784,5 euro și a cheltuielilor de judecată formate din plata taxei de stat în mărime de 4 660 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 7 000 lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis parțial acțiunea și a încasat de la Valentina Curtean în beneficiul lui Andrei Șalari avansul în mărime de 5 000 euro în monedă națională cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc la data executării obligației, cheltuielile de judecată formate din taxa de stat în mărime de 2 970 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 000 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de către Valentina Curtean, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 20 aprilie 2022 a admis apelul, a casat integral hotărârea din 02 martie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a conchis că instanța de fond, în mod eronat a admis parțial acțiunea depusă de Andrei Șalari or, din materialele dosarului rezultă că prin recipisa din 13 mai 2015, Valentina Curtean, la data de 14 mai 2015 a primit de la Andrei Șalari suma de 5000 euro din 10 000 dolari SUA ce constituie suma totală de înstrăinare a terenului cu destinație agricolă cu suprafața de 1,47 ha în baza deciziei judecătorești nr. 3r-272/2019 din 08 octombrie 2009, astfel, intimatul Andrei Șalari s-a obligat să procure un bun neidentificat și viitor, bun care urma a fi atribuit apelantei Valentina Curtean în proprietate în baza hotărârii din 23 martie 2009 a Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, devenită definitivă și irevocabilă prin decizia din 08 octombrie 2009 a Curții de Apel Chișinău. Astfel, vânzarea bunului imobil - terenului cu destinație agricolă cu suprafața de 1,47 ha, a fost condiționată și anume, bunul care necesita a fi înstrăinat potrivit recipisei urma a fi atribuit apelantei Valentina Curtean în baza deciziei judecătorești nr. 3r-272/2019 din 08 octombrie 2009.

Astfel, instanța de apel a constatat că, apelantei Curtean Valentina i-a fost atribuit în proprietate teren agricol cu nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 1,47 ha, situat în mun. Xxxx, extravilan, abia la data de 01 octombrie 2019, în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat în vederea executării hotărârii din 23 martie 2009 a Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, devenită definitivă și irevocabilă prin decizia din 08 octombrie 2009 a Curții de Apel Chișinău.

În circumstanțele date, instanța de fond neîntemeiat a admis parțial acțiunea, dispunând încasarea de la Valentina Curtean în beneficiul lui Andrei Șalari a avansului în mărime de 5000 euro or, din dosar nu se atestă cu certitudine careva acțiuni întreprinse de Andrei Șalari în vederea finalizării procurării terenului conform condițiilor stipulate în recipisa din 14 mai 2015. La fel, la materialele cauzei nu a fost anexat refuzul în scris al apelantei Curtean Valentina de a vinde terenul cu destinație agricolă cu suprafața de 1,47 ha în baza deciziei judecătorești nr. 3r-272/2019 din 08 octombrie 2009. Astfel, intimatul Andrei Șalari nu a probat intenția sa privind procurarea bunului imobil nominalizat în recipisa din 13 mai 2015, precum și nu a

probat faptul că apelanta Valentina Curtean ar fi refuzat vânzarea terenului, în acest sens nefiind administrate careva probe.

La acest capitol instanța de apel invocând prevederile art. 725 și art. 726 din Codul civil în vigoare la data producerii faptului juridic a menționat că concluzia instanței de fond este una greșită și neîntemeiată, deoarece intimatul Andrei Șalari nu este îndreptățit să solicite încasarea sumei de 5000 euro cu titlu de avans, odată ce acesta nu a depus diligență și nu și-a manifestat dorința de a finaliza tranzacția în vederea procurării bunului imobil conform condițiilor indicate în recipisa din 13 mai 2015.

Astfel, fără a prezenta refuzul în scris a apelantei Valentina Curtean de a mai vinde bunul imobil, acțiunea reclamantului este neîntemeiată și neprobată în modul corespunzător, fapt care impune respingerea acțiunii.

Totodată, așa cum instanța de apel a constatat netemeinicia hotărârii primei instanțe și respectiv a acțiunii înaintate de Șalari Andrei privind încasarea sumei de 5000 euro cu titlu de avans, a fost respinsă și cerința accesorie privind compensarea cheltuielilor de judecată.

Verificând legalitatea deciziei în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția instanței de apel cu privire la respingerea acțiunii rezultă din aplicarea greșită și interpretarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material aplicabile la caz, precum și aprecierea incorectă a probelor prezentate.

În conformitate cu art. 572 alin. (1) și (2) din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 631 alin. (1) din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019, potrivit cărora arvuna este o sumă de bani sau un alt bun pe care o parte contractantă o dă celeilalte părți pentru a confirma încheierea contractului și a-i garanta executarea. În caz de dubii, suma plătită este considerată avans.

În interpretarea corectă a normei de drept enunțate este de înțeles că prin arvună pot fi garantate doar obligațiile născute din contracte. Mărimea arvunei nu este limitată după valoare, însă este evident, că aceasta constituie doar o parte din prestația pe care trebuie s-o execute partea care dă arvuna.

Art. 210 alin. (1)-(2) din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019, prevede că trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului. În cazul în care, conform legii sau învoielii între părți, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atît prin întocmirea unui singur înscris, semnat de părți, cîtși printr-un schimb de scrisori, telegrame, telefonograme, altele asemenea, semnate de partea care le-a expedit

Prin prisma acestor prevederi legale, instanța de recurs reține la caz că, prin recipisa din 14 mai 2015, întocmită și semnată de Valentina Curtean și Andrei Șalari, părțile au convenit asupra transmiterii de către Andrei Șalari și acceptării de către Valentina Curtean, cu titlu de avans, a sumei de 5000 de euro, pentru asigurarea încheierii contractului de vânzare-cumpărare a terenului cu destinație agricolă cu

suprafața de 1,47 ha. Astfel, este incontestabil că forma scrisă a înțelegerii cu privire la avans a fost respectată, prin întocmirea și semnarea de către Andrei Șalari și Valentina Curtean a recipisei din 14 mai 2015 (f.d.25, vol. I).

În acest context, instanța de apel invocând prevederile art. 725 și art. 726 din Codul civil în vigoare la data producerii faptului juridic, într-un mod eronat a concluzionat că soluția instanței de fond este una greșită și neîntemeiată, deoarece Andrei Șalari nu este îndreptățit să solicite încasarea sumei de 5000 euro cu titlu de avans, odată ce acesta nu a depus diligență și nu și-a manifestat dorința de a finaliza tranzacția în vederea procurării bunului imobil conform condițiilor indicate în recipisa din 14 mai 2015.

La acest capitol, instanța de recurs consideră că instanța de apel într-un mod ambiguu a reținut argumentele Valentinei Curtean precum că Andrei Șalari nu și-a manifestat dorința de a finaliza tranzacția în vederea procurării bunului imobil conform condițiilor indicate în recipisa din 14 mai 2015.

Potrivit art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

La caz, se impune a menționa că Valentina Curtean nu a negat faptul primirii sumei de 5 000 euro percepută ca fiind avans pentru comercializarea terenului agricol în baza recipisei din 14 mai 2015, respectiv la judecarea cauzei în fond Valentina Curtean a confirmat faptul primirii acestei sume și în cadrul ședinței de judecată, dar și faptul că îl consideră pe Andrei Șalari de rea-credință și refuză restituirea avansului în mărime de 5 000 euro achitat de către ultimul.

În această ordine de idei, instanța de recurs conchide că argumentul instanței de apel precum că intimatul Andrei Șalari nu a probat intenția sa privind procurarea bunului imobil nominalizat în recipisa din 13 mai 2015, precum și nu a probat faptul că Valentina Curtean ar fi refuzat vânzarea terenului, în acest sens nefiind administrate careva probe, este neîntemeiat. Or, recipisa prezentată în calitate de probă demonstrează că Valentina Curtean a primit de la Andrei Șalari avansul în mărime de 5 000 euro, iar prin probele administrate fiind cert stabilit că tot dînsa nu mai dorește comercializarea lui Andrei Șalari a terenului agricol specificat în recipisa nominalizată.

Drept urmare, circumstanțele statuate în cauză confirmă cert că prima instanță întemeiat a dispus încasarea de la Valentina Curtean în beneficiul lui Șalari Andrei a avansului în mărime de 5 000 euro.

În astfel de circumstanțe Colegiul lărgit, menționează că nu pot fi reținute și urmează a fi apreciate drept declarative și lipsite de suport probator, argumentele intimății Valentina Curtean, indicate în referință și susținute pe tot parcursul examinării cauzei.

Față de aceste considerente, în temeiul art. art. 602 alin. (4), 617 alin. (1) – (5) , 619 alin. (1) și (2) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), instanța de recurs constată justetea concluziei primei instanțe cu privire la netemeinicia pretenției lui Andrei Șalari cu privire la încasarea din contul Valentinei Curtean a dobânzii de întârziere în mărime de 2 784,5 euro, în condițiile în care potrivit recipisei din 14 mai 2015, părțile nu au convenit la un careva termen de executare a obligației, astfel că Valentina Curtean nu poate fi pusă în întârziere.

În conexiunea celor relatate, având în vedere faptul că termenul de scadență nu este unul determinat, Andrei Șalari nu poate pretinde încasarea unei dobânzi de întârziere din contul Valentinei Curtean.

În conformitate cu prevederile art. art. 94 alin. (1), 96 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs atestă și temeinicia soluției primei instanțe cu privire la încasarea de la Valentina Curtean în beneficiul lui Andrei Șalari a cheltuielilor de judecată formate din taxa de stat în mărime de 2 970 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5 000 lei confirmate prin ordinul de plată seria QL nr. 366309 din 04.03.2019, ca fiind reale, necesare și rezonabile or, cuantumul solicitat pentru servicii juridice în sumă de 7000 lei fiind unul exagerat.

Pentru motivele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) și art. 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul de către Andrei Șalari.

Se casează integral decizia din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 02 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptate în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Șalari împotriva Valentinei Curtean, intervenient accesoriu Ion Curtean cu privire la încasarea avansului și dobânzii de întârziere.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Victor Burduh